

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1924 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till riksskogstaxering.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 7 mars 1924 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 126, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att för anordnande av en taxering av skogarna i Väster- och Norrlands samt vissa delar av Jämtlands län anvisa för budgetåret 1924—1925 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 62,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Riksskogstaxering har hittills verkställts — förutom i Värmlands län, som var föremål för undersökning redan 1911 — i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Kopparbergs län. (1923 prop. 191 och riksdagsskr. 138.)

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär, att den jämlikt statsmakternas beslut förlidet år igångsatta riksskogstaxeringen (skogarna i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Kopparbergs län) nu skulle fortsättas och närmast omfatta skogarna i Väster- och Norrlands län med en beräknad taxeringsyta av 2,550 hektar och norra delarna av Jämtlands län med en beräknad taxeringsyta av vid pass 1,000 hektar.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet i ärendet yttrat bland annat följande.

»Spörsmålet, huruvida vårt lands årliga virkesförbrukning håller sig inom gränserna för den genom skogstillväxten producerade virkesmassan eller om virkesförbrukningen till en del sker på själva skogskapitalets bekostnad, berör givetvis ett ämne, som för landets skogspolitik är av den allra största betydelse. Det har också varit ett av de problem, som vid det under de senare årtiondena pågående reformarbetet på skogslagstiftningens område gång på gång gjorts till föremål för undersökningar, utan att dock något mera tillförlitligt resultat kan sägas hava vunnits.

Under förarbetena till 1903 års skogslagar upptogs sålunda frågan till behandling och jämväl 1911 års skogslagstiftningskommitté, vars utredning låg till grund för den av fjolårets riksdag antagna nya skogsvårds-

lagen, hade uppmärksammat spørsmålet. I en för kommittén av länsjägmästaren U. Danielson verkställd undersökning rörande skogstillväxten och virkesförbrukningen i Sverige uppskattades skogstillväxten per år, efter avräknande av vad som ej kunde tillvaratagas, till i runt tal 37 miljoner kubikmeter. Då den årliga virkesåtgången, inberäknat husbehovsförbrukningen, under ett normalt år uppskattades till i runt tal 44 miljoner kubikmeter, utvisade sålunda beräkningen en årlig brist på omkring 7 miljoner kubikmeter, som måste antagas bliva täckt genom uttag av virkeskapitalet.

Senast har frågan varit på tal vid nordiska skogskongressen i Göteborg sistlidna sommar, då professorn vid skogshögskolan Tor Jonson i ett uppmärksammat föredrag meddelade resultatet av vissa av honom i förevarande hänseende företagna beräkningar. Enligt dessa skulle mot en årlig tillväxt av 33.5 miljoner kubikmeter svara en årlig virkesförbrukning samt förlust i skogarna av 45 miljoner kubikmeter, vadan alltså för närvarande skulle föreligga ett årligt deficit i landets skogstillväxt av omkring 11.5 miljoner kubikmeter.

Emellertid måste de sålunda verkställda beräkningarna — såsom även av vederbörande framhållits — betraktas såsom i hög grad approximativa. Det är nämligen icke möjligt att på grund av nu tillgängliga uppgifter erhålla några exakta resultat. Härför kräves dels en tillförlitlig utredning om skogsarealen samt om virkeskapitalet och virkestillväxten i våra skogar, dels ock ett ordnande av skogsavverkningsstatistiken på sådant sätt, att en säker uppfattning om virkesförbrukningen kan vinnas.

Kännedom om virkeskapitalet och virkestillväxten är avsedd att ernås genom den *riksskogstaxering*, vilken sistlidet år påbörjades. Vid denna taxering, som utföres genom s. k. linjetaxering, tillgår så, att det till taxering avsedda området uppdelas i parallellt löpande bälten om 10 meters bredd, varefter skogen inom varje dylikt bälte undersökes och beskrives. Vid taxeringen i Värmlands län var avståndet mellan bältena 4 kilometer i den norra delen och 2 kilometer i den södra delen av länet, vid den under 1923 verkställda taxeringen 10 kilometer i Kopparbergs län och, med visst undantag, 5 kilometer i de småländska länen. Med stöd av de uppgifter om virkeskapital och virkestillväxt m. m., som sålunda vunnits, beräknas sedan virkeskapitalet och virkestillväxten inom hela området. Oaktat den faktiskt undersökta arealen sålunda blott omfattat en ringa del av totalarealen, kunna, såsom Värmlandskommissionens utredning visar, tillräckligt exakta genomsnittsvärden för hela området erhållas.

Vad angår frågan om *ordnande av skogsavverkningsstatistiken*, vilket spørsmål kräver sin lösning för att de vid riksskogstaxeringen vunna resultaten skola kunna ses i samband med virkesförbrukningen, vill jag nämna, att genom skogstaxeringssakkunnigas arbete de två förnämsta tekniska hindren för statistikfrågans ordnande synas vara undanröjda. Genom utredningen angående vid virkesmätning erforderliga relationstal

torde nämligen möjlighet vara beredd att vinna den enhetliga beräkningsgrund för virkesförbrukningens kvantitet, som hittills saknats. Och därest en av de sakkunniga i betänkandet angående virkesförbrukningen till husbehov i Värmlands län framlagd metod för husbehovsförbrukningens beräkning visar sig praktiskt användbar, torde den svårberäkneliga post i virkesförbrukningen, som husbehovsförbrukningen hittills ansetts vara, låta sig med erforderlig exakthet bestämmas.»

Utskottet.

De av departementschefen framhållna omständigheterna utgöra jämväl enligt utskottets mening talande skäl för att oaktat rådande statsfinansiella förhållanden omedelbart fortsätta den påbörjade riksskogstaxeringen. Utskottet hyser så mycket mindre några betänkligheter häremot, som tidigare framhållna svårigheter med avseende å virkesstatistikens ordnande genom skogstaxeringssakkunnigas numera avgivna förslag i ämnet av statsrådsprotokollet att döma torde kunna förmodas bli överbunna. Genom taxeringsarbetets omedelbara fortsättande vinnes ock den fördelen, som icke bör underskattas, att för detta arbete kunna äga tillgång till personer, vilka genom sitt deltagande i det föregående taxeringsarbetet äro väl förtrogna med sådant arbete. Kostnaden för nu ifrågavarande taxeringsarbete har i statsrådsprotokollet beräknats till 70,000 kronor. Då emellertid nu liksom förra året förutsatts, att från domänfondens avkastning skulle bekostas den arbetsförstärkning, som kunde erfordras för domänstyrelsen vid arbetets utförande, ävensom avlöning och reseersättning till överledaren, vilka kostnader beräknats till sammanlagt 8,000 kronor, har det erforderliga anslaget begränsats till 62,000 kronor. Mot anslagets beräkning har utskottet intet att invända.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må för anordnande av en taxering av skogarna i Västernorrlands samt vissa delar av Jämtlands län anvisa för budgetåret 1924—1925 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 62,000 kronor.

Stockholm den 13 maj 1924.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 43.